

Sprawność Mikolog

GRZYBY JADALNE

Grzyby mają w sobie ok. 80-90% wody i zawierają niewiele substancji odżywczych. Cenione są jednak ze względu na ich walory smakowe. Należy pamiętać, że grzyby są ciężkostrawne i nawet gatunki jadalne, które są zbyt długo i nieodpowiednio przechowywane mogą być szkodliwe. Zbieranie grzybów wymaga wiedzy, umiejętności i doświadczenia, a czasem niezbędna jest pomoc specjalne wykształconych psów, które potrafią wyszukać rosnące pod ziemią trufle.

GRZYBY NIEJADALNE

Są to grzyby, których owocniki nie nadają się do spożycia dla człowieka ze względu na nieprzyjemny smak, zapach i ciężkostrawność. Tutaj możemy także zakwalifikować grzyby **trujące**, które zawierają szkodliwe substancje dla człowieka. Nie są prawdą rozpowszechniane wśród niektórych rybaczy przekazy o tym, że wszystkie grzyby trujące są niesmaczne, gorzkie lub mają nieprzyjemny zapach lub jeśli grzyba nadgrzyzły ślimaki, czy jest robaczywy, to znaczy, że jest jadalny (np. śmieńlenie trujący nieprzyjemny zapach lub jeśli grzyba nadgrzyzły ślimaki, nie ciemnieją po uciśnięciu, a ślimaki i owady jedzą go bez szkody dla siebie).

GRZYBY PASOŻYTNICZE

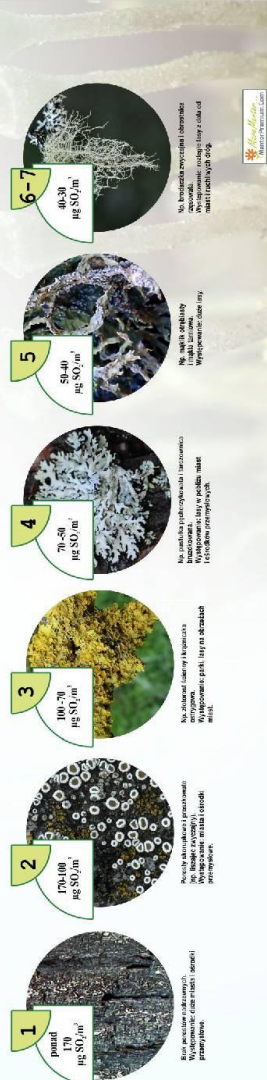
Żyja koszem innych, np. na drzewach. Ich strzępki wnikały do łanki rośliny i tworzą gęsto splecioną sieć pasemek grzywny, która „wycega” z gospodarstwa sosy roślinne, co ostatecznie doprowadza do ich zniszczenia. Są to między innymi: poręba brzozywa, huba sosnowa, huba ogniwia, hubiak pospolity i żółciak siarkowy. Bardzo niebezpiecznym grzybem jest huba korzeniowa (korzeniowiec wieloletni), atakująca korzenie sosen i świerków rosnących na gniatach porolnych. Groźnym pasożytem jest także, powszechnie znana, występująca sezonowo opielka miodowa, której owocniki mogą być spożywane.

GRZYBY ZLICHENIZOWANE

POROSTY = CUDZOŻYWNY GRZYB + SAMOŻYWNY GLON

Grzyby i glon tworzą symbiozę - grzyby otrzymują substancje odżywcze (powstałe w procesie fotosyntezy), a w zamian zaopatruje swojego partnera w substancje mineralne i wodę. Takie połączenie pozwala im rosnąć na nagich skałach, drewnach, płotach, a nawet murach domów. Porosły są białoskazynikami (biolindykatorami) określającymi stopień zanieczyszczenia atmosfery (tzw. skala porostowa).

UŁÓŻ GRZYBY JADALNE 	UŁÓŻ GRZYBY NIEJADALNE 	UŁÓŻ GRZYBY PASOŻYTNICZE 	UŁÓŻ GRZYBY ZLICHENIZOWANE (POROSTY) 	CHROBOTEK RENIFEROWY
BOROWIK SZLACHETNY 	KOŻLARZ POMARAŃCZOWOŻÓŁTY 	PIEPRZNIK JADALNY (KURKA) 	PODGRZYBEK BRUNATNY 	PUSTUŁKA PECHERZYKOWATA
MUCHOMOR CZERWONY 	MUCHOMOR ZIELONAWY 	KROWIAK PODWINIĘTY 	GORYCZAK ŻÓŁCIOWY 	BRODĄCZKA ZWYCZAJNA
PNIAREK OBRZEŻONY 	POREK BRZOZOWY 	OPIENKA MIODOWA 	HUBIAK POSPOLITY 	ZŁOTOROST ŚCIENNY

Ryby słodkowodne

Ryby to zmiennocieplne kregowce wodne, oddychające skrzelami pozwalającymi na pobranie tlenu z wody. Ryby różnią się budową ciała w zależności od trybu życia i środowiska, w którym żyją. Najczęściej mają kształt optywowy i poruszają się dzięki machom płetw i ogona. Ciało ryb pokryte jest łuskami - najczęściej w kształcie rombu, które chronią przed zranieniami i pasożytami. Wszystkie mają kregostup złożony z kregów kostnych (ryby kostnoszkieletowe) albo chrzęstnych (ryby chrzęstnoszkieletowe). Większość ryb jest rozdzielnopłciowa i jajorodna. Ryby były pierwszymi kregowcami, jakie pojawiły się na Ziemi (ok. 500 mln lat temu).

Osmoregulacja u ryb słodkowodnych

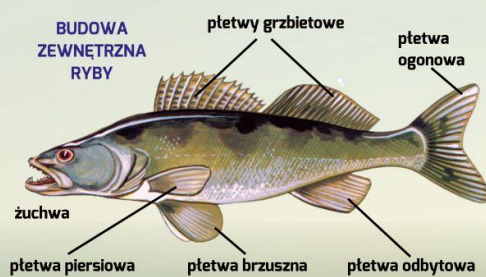
Osmoregulacja - polega na utrzymaniu właściwego stężenia jonów w płynach ustrojowych. Regulacja ciśnienia osmotycznego zależy od środowiska, w jakim ryba żyje.

W środowisku słodkowodnym - stężenie płynów ciała ryby jest wyższe (hipertoniczne) w stosunku do wody, w której żyje ryba (woda jest roztworem hipotonicznym; nie ma w niej rozpuszczonej soli). Mimowolnie do wnętrza jej ciała dostaje się woda (przez skrzela), nadmiar jest usuwany. Rolą komórek solnych w skrzelach jest pobieranie brakujących "wymywanych jonów". Ryby żyjące w wodach słodkich nie piją wody!

karaś pospolity

Samice składają w wodzie zwykle bardzo dużo drobnych jaj (ikre). Samce dokonują zapłodnienia, a wydzielone młeczko (sperma) unosi się przy powierzchni wody lub opada na dno. Wyklute małe larwy padają ofiarą drapieżców. A te, które przeżyją, rozwiną się w narybek - wyglądem przypominający osobniki dorosłe, które stopniowo osiągną dojrzałość.

CYKL ROZWOJOWY - przykład

Słownik Młodego Wędkarza

kula zanętowa - zanęta rozrobiona w wodzie do wrzucania w łowisko;
łeczka - ciężar w kształcie kropki;
nęcenie - wrzucanie do wody w miejscu wędkowania zanęty, w celu zwabienia ryb na łowisko;
podbierak - siatka na sztywnej obręczy z rękojeści do wyciągania hodowlanej ryby z wody;
rosówka - rodzaj dżdżownicy, używanej na przynętę;

sptawikówka - wędka ze sptawikiem;
sptawik - część zestawu wędkowego służąca do umieszczania i utrzymywania przynęty na określonej głębokości łowiska, ponadto jest sygnalizatorem brania poszczególnych gatunków ryb;
żywiec - żywa ryba służąca jako przynęta przy połowie drapieżników.

Smaczne i zdrowe...

- ryby są cennym źródłem kwasów Omega3, obniżających poziom cholesterolu, wpływających pozytywnie na pracę mózgu, przeciwdziałających chorobom sercowo - naczyniowym;
- rybie mięso jest łatwo przyswajalne i wartościowe pod względem odżywczym. Zawiera wysokiej jakości białko, jod, selen, fosfor, potas, wapń oraz witaminy A i D;
- są przysmakiem niektórych ptaków.

Nauka o rybach to ichtiologia.

		
PŁOĆ	WĘGORZ	SZCZUPAK
		
OKOŃ	LESZCZ	LIN
		
CIERNIK	PSTRAŁ POTOKOWY	SUM

<p><i>Pomarańczowooka</i> <i>płotka</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Pospolita ryba dorastająca do 40 cm długości i osiągająca masę około 0,5 kg. Jej cechą charakterystyczną jest pomarańczowa tęcza oka. Pomarańczowe są również pletwy.● Zamieszkuje zbiorniki słodkowodne, ale jest spotykana także w zatokach Morza Bałtyckiego. Jest głównie roślinożerna - żywi się planktonem i drobnymi roślinami wodnymi. Zjada też mięczaki i skorupiaki żyjące wśród roślin. Samice składają jaja (ikre) w kwietniu i w maju.● Jest rybą cenioną przez wędkarzy.	<p><i>Wężowaty</i> <i>podróżnik</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Jest rybą o charakterystycznie wydłużonym, wężowatym ciele. Samice węgorza są większe od samców - mogą dorastać nawet do 2 m długości i 6 kg wagi. Ciało pokryte jest drobnymi łusczkami i grubą warstwą śluzu.● Żyje w rzekach i wodach stojących. Na tarło wędruje do Oceanu Atlantyckiego (Morze Sargassowe), gdzie składa ikrę i ginie. Młode węgorze docierają do naszych wód po długiej wędrówce.● Węgorz jest drapieżnikiem. Żywi się drobnymi rybami, ikrą oraz rakami. Jest rybą ważną z gospodarczego punktu widzenia.	<p><i>Nakrapiany</i> <i>drapieżnik</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Jest rybą o wydłużonym i nieco spłaszczonym ciele, dorastającą do 1,5 m długości i osiągającą masę 35 kg. Na dolnej szczęce ma silne zęby, różnicowanej wielkości. Ciało ma barwę zielonkawą, nakrapianą jaśniejszymi plamami.● Szczupak zamieszkuje jeziora i wolno płynące rzeki, w których przebywa wśród roślinności wodnej. Na ogół bez ruchu oczekuje na swoją zdobycz - mniejsze ryby, płazy, a nawet drobne ptaki wodne. Tarło odbywa się wczesną wiosną.● Szczupak uważany jest za smaczną rybę.
<p><i>Pręgowany</i> <i>żarłok</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Ryba drapieżna, dorastająca do 50 cm długości i 1,5 kg masy ciała. Ma wypukły grzbiet i wyraźne, ciemniejsze pręgi w poprzek ciała. Pokrywa skrzelowa zakończona kolcem.● Okoń spotykany jest zarówno w wodach stojących, jak i bieżących oraz w przybrzeżnych wodach Bałtyku. Żywi się mniejszymi od siebie rybami i ikrą. Na ofiary poluje wśród roślinności wodnej. Jego tarło trwa od marca do maja. Samica składa w tym czasie nawet 300 tysięcy jaj.● Okoń jest smaczną rybą, ale przez rybaków uważaną za szkodnika, ze względu na dużą żarłoczność.	<p><i>Srebrzysty</i> <i>przysmak</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Dorasta średnio do 50 cm długości i osiąga masę do 6 kg. Ma srebrzystą barwę, zwłaszcza w młodszy wiek. Charakterystyczną jego cechą jest wypukły grzbiet i mocno spłaszczone po bokach ciało, pokryte grubymi łuskami.● Żywi się drobną fauną żyjącą na dnie zbiorników, ale młode leszcze nie gardzą także planktonem. Tarło odbywa się w maju i w czerwcu.● Leszcz zamieszkuje głównie wody słodkie, ale spotykany jest też w wodach Bałtyku. Jest jednym z podstawowych gatunków połowianych przez wędkarzy, cenionym za swój smak.	<p><i>Miłośnik</i> <i>mułu</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Ryba spokrewniona z karpem. Osiaga długość 80 cm i masę nawet 8 kg (wyjątkowo). Ciało okrywają drobne łuski. Krawędzie pletw są zaokrąglone w charakterystyczny sposób.● Zamieszkuje zbiorniki z wodą stojącą i wolno płynącą, o mulistym dnie. Spotykany jest także w wodach przybrzeżnych Bałtyku. Przebywa zazwyczaj pomiędzy wodnymi roślinami.● Jest też hodowany w gospodarstwach stawowych ze względu na smaczne mięso. Tarło lina odbywa się od maja do lipca.
<p><i>Wojowniczy</i> <i>malec</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Niewielka ryba, dorastająca maksymalnie do 10 cm długości. Ciało ma wrzecionowaty kształt. Przed pletwą grzbietową znajduje się kilka kolców, stąd bierze się nazwa ciernika.● Pokarmem ciernika są drobne zwierzęta wodne, ikrą i małe rybki innych gatunków. Zamieszkuje różnego rodzaju zbiorniki wodne, również przybrzeżne wody morskie.● W okresie tarła, od kwietnia do czerwca, samce mają jaskrawe ubarwienie - gardło i podbrzusze czerwienieją, a całe ciało przybiera metaliczny połysk. Cierniki budują okrągłe gniazda z roślin wodnych i opiekują się potomstwem po wylęgnięciu.	<p><i>Mieszkaniec</i> <i>strumieni</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Osiaga długość 50 cm i masę około 1 kg, niekiedy więcej. Żyje w górnych odcinkach strumieni, w zimnej, dobrze natlenionej wodzie. Jest hodowany także w stawach sztucznych. Ma torpedowaty kształt i zmienne ubarwienie. Charakterystyczne są czarne kropki na całym ciele.● Żywi się drobnymi rybami i innymi zwierzętami wodnymi oraz owadami chwytanymi w locie. Poluje zwykle w nocy. Tarło trwa od października do grudnia.● Pstrąg jest rybą poszukiwaną przez wędkarzy.	<p><i>Wąsaty</i> <i>olbrzym</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Wśród krajowych gatunków ryb sum wyróżnia się rozmiarami - może osiągać nawet 300 kg wagi i 3 m długości. Jest uważany za największą rybę słodkowodną. Ma wydłużone ciało, które nie jest pokryte łuskami oraz dużą, spłaszczoną głowę. Nad szczęką znajdują się długie, mięsiste wąsiki.● Jest drapieżnikiem żyjącym się mniejszymi rybami i innymi zwierzętami wodnymi. Jego tarło trwa od maja do lipca. Zamieszkuje najgłębsze miejsca dużych rzek, rzadziej jezior.● Jego mięso jest bardzo cenione.

3. Mnemos – Ptasie pary

Ptasie pary

U wielu gatunków ptaków występuje zjawisko dymorfizmu płciowego. Polega ono na występowaniu różnic w budowie samców i samic tego samego gatunku. Ptaki nie posiadają zewnętrznych narządów płciowych, rozpoznanie ptci polega na dostrzeganiu różnic w rozmiarze i budowie ciała, kolorze oczu, dzioba, barwie upierzenia czy też śpiewie. Niekiedy samce są większe i ładniej ubarwione od samic, jak np. u kuraków - cietrzewi, głuszców czy bażantów. Czasami obłe ptcie nie różnią się wyraźnie rozmiarami, ale samce mają o wiele bardziej kolorowe, wyróżniające je upierzenie. Takie różnice obserwujemy np. u szczygła, gila, zięby, pleszki, kopciuszka czy podróżniczka. Płeć u ptaków można rozpoznawać także w czasie zachowań godowych (toków). Samce niektórych gatunków (batalion, cietrzew, głuszc) toczą między sobą walki, strosząc przy tym pióra i wydając swoiste dźwięki.

Cietrzew - para

Kos - para

Zięba - para

U kaczek samce i samice różnią się kolorem czapczaki: samce mają czarne, a samice rudobrowe. Wierch ciała samca jest popieloszary, spod pierzopy (boki) ciemne, na piersi i od brzucha srebrnobiały. Samica ma wierch ciała bardziej brązowy, a boki ciała są płowobiałe.

Dzwonek - samiec: ma olśniewający wierch ciała, z widocznym żółtym brzołem na skrzydłach i ogonie. Płocia na policzkach i pod skrzydłami ciemne, a podbrzusze białe. Ubarwienie samicy jest szarobiałe, mniej widoczne żółte pło na skrzydłach i ogonie niż u samca.

Samce batalion są znacznie większe od samic, z dłuższym, ostro zakończonym ogonem i kolorową szarą głową - niepozornie niebieską głową, z metalicznym połyskiem, na szyi biała obrońca. Ogony długie z czarnym przegłowieniem. Samica mniejsza, wierch popielatoszary z popielatym piórami i czarnym przegłowieniem.

Krzyżówka jest najpopularniejszą kaczka w Polsce. Samiec, w szacie godowej (tj. w wiosnę) ma żółty dziób, głowę i szyję metalicznego zielonego koloru, pióra brązowe, a na szyi biała obrońca. Kuper czarny z białymi chwytakami (tj. zakończonymi piórami, ogon białe). Samica szarobiałowa, niekiedy ma, na skrzydłach u dołu pło gronowe, białe obramowanie karku. Samiec, w szacie spoczynkowej upierzenie podobne jak samica, jednak z żółtym dziobem i białą obramowaniem karku.

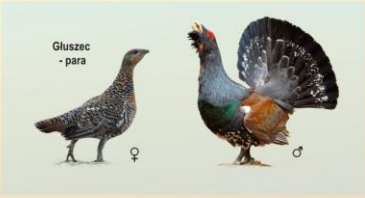
U gila - samca, pióra i brzocho są ciemnobiałe, grzebiel szary. Samica, tak z wierchu, jak i od spodu, jest ciemniejsza od samca, brązowo-różowa. U obu płci czarna wieńcza głowy, białe kuper i długie, metalicznie czarne ogony.

Podróżniczek - samiec: w okresie godowym ma pokrowalską plamę na podgardlu i piersi, obwidzoną czarną i białą obwódką. U samicy piórko na gardle (piersi) jest wydłużone, do zmiętej łuski barwy nienasyczonej. Ubarwienie wierchu ciała szarobiałe, na głowie biała brońca.

Samica płaski jest szarobiałowa, ma jaśniejszy szary szary z pomarańczowym noskiem i gardłem. Ogony długie i czarne. Samiec, w szacie godowej (tj. w wiosnę) ma żółty dziób, głowę i szyję metalicznego zielonego koloru, pióra brązowe, a na szyi biała obrońca. Kuper czarny z białymi chwytakami (tj. zakończonymi piórami, ogon białe). Samica szarobiałowa, niekiedy ma, na skrzydłach u dołu pło gronowe, białe obramowanie karku. Samiec, w szacie spoczynkowej upierzenie podobne jak samica, jednak z żółtym dziobem i białą obramowaniem karku.

Jest największym ptakiem w naszym kraju, o masie ciała nawet do 1 kg i rozpiętości skrzydeł do 140 cm. Samiec, w szacie godowej (tj. w wiosnę) ma żółty dziób, głowę i szyję metalicznego zielonego koloru, pióra brązowe, a na szyi biała obrońca. Kuper czarny z białymi chwytakami (tj. zakończonymi piórami, ogon białe). Samica szarobiałowa, niekiedy ma, na skrzydłach u dołu pło gronowe, białe obramowanie karku. Samiec, w szacie spoczynkowej upierzenie podobne jak samica, jednak z żółtym dziobem i białą obramowaniem karku.

KRZYŻÓWKA	CIETRZEW	GLUSZEC	PODRÓŻNICZEK
KRZYŻÓWKA	GLUSZEC	CIETRZEW	PODRÓŻNICZEK
GIL	KOS	ZIĘBA	GAŚIOREK
GIL	KOS	ZIĘBA	GAŚIOREK

4. Cubus – Poznajemy ssaki

Poznajemy ssaki

Ptaki to jedne z najciekawszych stworzeń żyjących na Ziemi. Ich ruchliwość i łatwość przemieszczania się na znaczne odległości, różnorodność ubarwienia i niezwykle zdolności głosowe dużej części gatunków sprawiają, że zwracamy na nie szczególną uwagę. Zajmują niemal wszystkie ekosystemy przyrodnicze, w tym również przybrzeżne strefy wód. W środowiskach tych, zwanych biotopami, znajdują odpowiedni dla siebie pokarm i miejsca do gniazdowania. Ptaki najłatwiej obserwować przez lornetkę i słuchać ich głosów.

KOPYTNE

DRAPIEŻNIKI

DROBNE SSAKI

Sprytny skoczek

Zając szarak osiąga do 75 cm dł. ciała i wagę ok. 5 kg. Lubi tereny polne, łąki i małe kompleksy leśne, gdzie znajduje wystarczającą ilość pokarmu. Splotzony potrafi szybko uciekać. Tyłne nogi są dwa razy dłuższe od przednich i wyprzedzają je podczas biegu.

Troskliwa mama

Sarna - **koza** rodzi zwykle 1-2 kozłat. Przez miesiąc karmi młode mlekiem, a potem uczy je zdobywać pokarm roślinny (trawy, zioła, pędy drzew i krzewów itp.). Samiec - **koziół** różni się od samicy noszonym na głowie porożem (parostkami).

Zwinny drapieżca

Kuna leśna (tumnak) wyróżnia się pomarańczową plamą na szyi. U kuny domowej (kamionki) plama ta ma barwę białą. Kuny świetnie wspinają się po drzewach i polują np. na wiewiórki. Są przy tym niezwykle sprytnie i zwinne.

Leśna akrobatka

Wiewiórka nazywana jest leśną akrobatką. Potrafi szybko zbiegać po pniu drzewa głową w dół i skakać z gałęzi na gałąź na odległość kilku metrów. Może też zeskakiwać z drzew na ziemię, nawet z wysokości kilkunastu metrów. Rozpostarty długi, puszysty ogon służy jej jako spadochron i ster.

Jeleń szlachetny

Daniel zwyczajny

Łoś euroazjatycki

Sarna europejska

Muflon śródziemnomorski

Kozica tatrzańska

Żubr europejski

Dzik euroazjatycki

PYTANIA

1. Czy u żubra rogi mają też samice?
2. Czy samce losi zrzucają poroże?
3. Które ze zwierząt kopytnych zamieszkuje Tatry?
4. Jak nazywa się poroże u samca sarny?
5. Jak nazywane jest „dziecko” dzika?

ODPOWIEDZI

1. Tak - noszą je przez cały rok.
2. Tak, podobnie jak jelenie.
3. Jest to kozica.
4. Są to parostki.
5. Warchlak.

WARTO WIEDZIEĆ

- W Polsce występuje około 100 gatunków ssaków. Większość z nich zamieszkuje środowisko leśne. Wiele gatunków jest rzadko spotykanych i objętych ochroną.
- Największym zwierzęciem kopytnym i zarazem największym ssakiem zamieszkującym nasze lasy, jest żubr. Dorosły samiec może mieć 2 m wysokości, około 3 m długości ciała i osiągać masę 1 tony! Głową żubra, także samicy, zdobią zakrzywione do środka rogi.
- Czy wiesz, że w przeszłości żubry zagrożone były wyginięciem? Ostatni wolno żyjący osobnik zginął w roku 1919 z rąk kłusownika, a początek dzisiejszym stłodem dały zwierzęta sprowadzone z ogrodów zoologicznych.

WARTO WIEDZIEĆ

- Samce ssaków z rodziny jeleniowatych noszą na głowie poroże. Ma ono różne nazwy, np. u jelenia nazywane jest wieńcem, u samy parostkami, a losia łopatami lub badykami. Co roku, na przełomie zimy i wiosny samce zrzucają poroże, a do lata odbudowują je. Początkowo jest ono porośnięte miękką skórą, zwaną scypulem. Z czasem zwierzę wyciera scypuły, np.o pnie drzew.
- Samce dzika nazywane są odyńcami, samice - lochami, a młode dziki o pasaszym ubarwieniu - warchlakami lub pasiakami. Dzik rzygając w leśnej ściółce wyjadają larwy i poczwarki niektórych szkodliwych owadów.
- Daniel został sprowadzony na teren dzisiejszej Polski w XIII wieku. Pochodzi z Azji Mniejszej.

Wilk szary

Lis rudy

Kuna leśna

Ryś euroazjatycki

Niedźwiedź brunatny

Żbik europejski

Wydra europejska

Łasica pospolita

PYTANIA

1. Jak nazywa się stado wilków?
2. W jakich górach występują najczęściej rysie?
3. Jak nazywa się ssak drapieżny, który jest miłośnikiem miodu?
4. Co jest głównym pokarmem wydry?
5. Który drapieżnik, oprócz rysia, spokrewniony jest z kotami?

ODPOWIEDZI

1. Jest to wataha.
2. W Bieszczadach.
3. Niedźwiedź brunatny.
4. Ryby.
5. Żbik.

WARTO WIEDZIEĆ

- Wilki są sprawnymi drapieżnikami. Polują w stadach, zwanych watahami. Ich ofiarami padają najczęściej jelenie, samy i dziki. Zwykle są to osobniki stare, osłabione i chore, stąd wilk nazywany jest naturalnym selekcjonerem.
- Dorosły wilk potrafi zjeść nawet 10 kilogramów mięsa dziennie, ale w razie konieczności może głodować nawet dwa tygodnie.
- Ryś jest dużym drapieżnikiem z rodziny kotowatych, zwierzęciem rzadkim i objętym ochroną gatunkową. Najwięcej można go spotkać w Bieszczadach i w puszczach północno - wschodniej Polski.

WARTO WIEDZIEĆ

- Jednym z najmniejszych drapieżników żyjących w lasach jest łasica, zwana łaską. Osiąga 25 cm długości ciała (z ogonem) i wagę 100 gramów. Żywi się drobnymi gryzoniami leśnymi - nornicami, normikami i myszami. Nie gardzi też płazami i jaszczurkami.
- Z kolei największym drapieżnikiem żyjącym w Polsce jest niedźwiedź brunatny. Osiąga prawie 3 m długości ciała i wagę kilkuset kilogramów. W Polsce jest rzadki - występuje w Tatrach, Beskidach i Bieszczadach. Jest chroniony. Chociaż jest drapieżnikiem, zjada też pokarm roślinny.
- Ofiarami kuny leśnej są drobne ssaki np. wiewiórki, dzikie króliki, ryjówki, ale też nie pogardzi ptasimi jajami czy płazami. Jej kuzynka to kuna domowa.

Wiewiórka pospolita

Gronostaj europejski

Popielica szara

Orzesznica leszczynowa

Jeż europejski

Ryjówka aksamitna

Nornica ruda

Koszatka leśna

PYTANIA

1. Owoc jakiego drzewa jest ulubionym pokarmem wiewiórki?
2. Czy popielica zapada zimą w sen?
3. Jak myślisz, co jest głównym pokarmem żołądnicy?
4. Czy ryjówka aksamitna jest zwierzęciem objętym ochroną?
5. Czy i mysz leśna potrafi wspiąć się po drzewach?

ODPOWIEDZI

1. Jest to orzech laskowy - owoc leszczyny pospolitej.
2. Tak, zapada w stan zwany hibernacją.
3. Oczywiście - żołędzie, a także inne owoce i nasiona drzew i krzewów.
4. Tak, wszystkie gatunki ryjówek są objęte częściową ochroną gatunkową.
5. Tak, może też zamieszkiwać dziuple.

WARTO WIEDZIEĆ

- Wiewiórka pospolita, zwana ruda, potrafi zbiegać po pniu drzewa głową w dół i skakać z gałęzi na gałąź na odległość kilku metrów. Może też zeskakiwać z drzew na ziemię, nawet z wysokości kilkunastu metrów. Pomaga jej w tym szeroko rozpostarty puszysty ogon służący jako spadochron i ster.
- Drobne gryzonie to najliczniejsze leśne ssaki. Należą do nich między innymi myszy, nornice i norniki. Są aktywne głównie nocą i żywią się przede wszystkim pokarmem roślinnym. Same z kolei padają łupem wielu zwierząt - lasic, kun, borsuków, ptaków szponiastych i sów.
- Ryjówka aksamitna to mały, owadożerny ssak o charakterystycznym wydłużonym pyszczku. Poluje też na wije, ślimaki i małe płazy. Prowadzi nocny tryb życia.

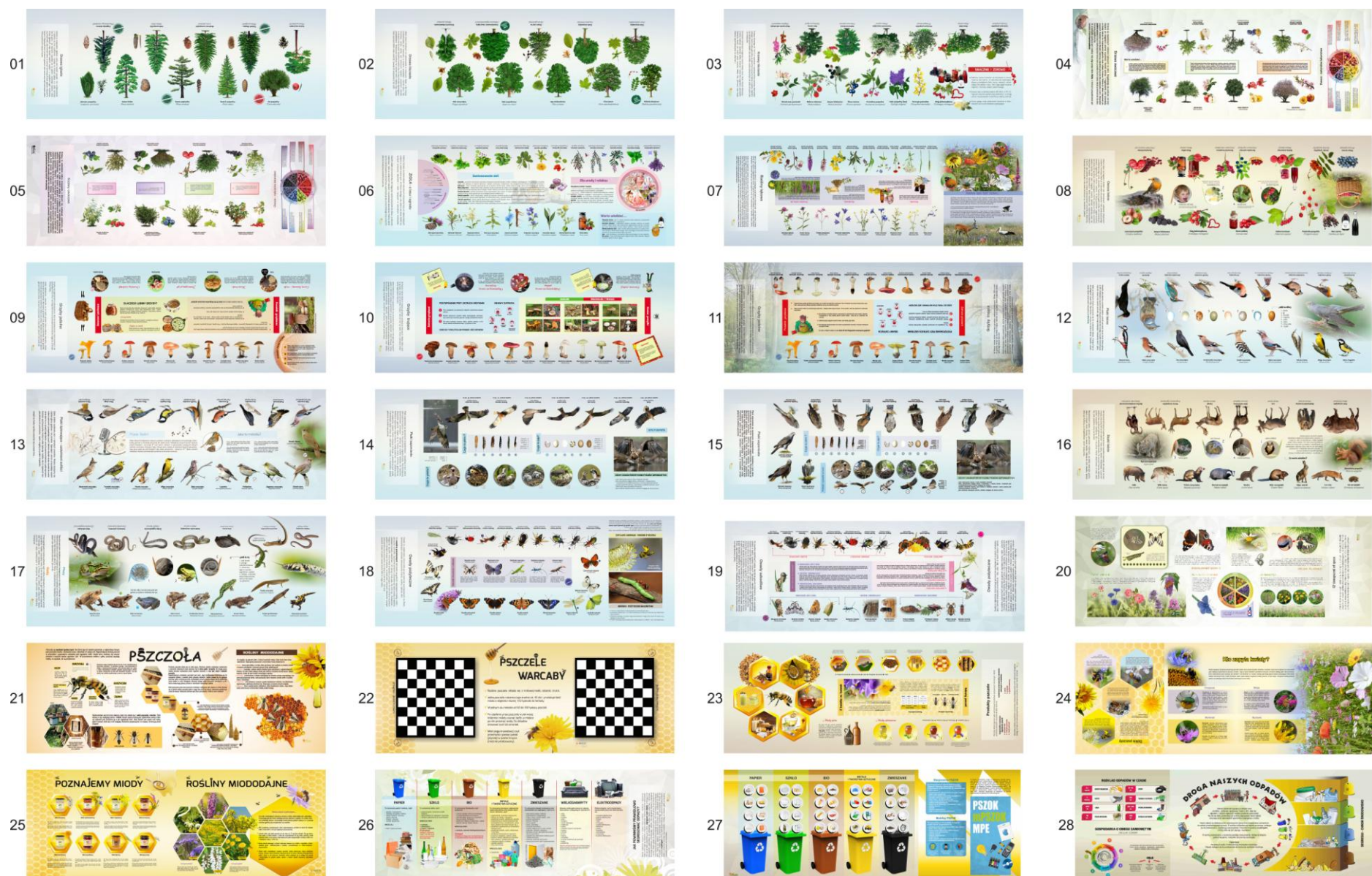
WARTO WIEDZIEĆ

- Niektóre drobne ssaki udają się zimą na spoczynek, zwany hibernacją. Jest to stan, w którym zwierzę obniża tempo czynności życiowych organizmu, na przykład zmniejsza częstotliwość liczby oddechów i uderzeń serca. W taki stan zapadają zimą na przykład niewielkie gryzonie z rodziny pilchowatych - popielica, żołądnica, koszatka i orzesznica. Zimowe legowiska urządzają najczęściej w dziuplach drzew.
- W podobny stan, zwany odrętwieniem, zapadają też niektóre większe ssaki, na przykład borsuk i niedźwiedź. W czasie zimy zwierzęta te wydłużają się niejednokrotnie i opuszczają kryjówki w poszukiwaniu żeru.

5. Zgadjuj zgadula

6. Blaty ław stołów aluminiowych

Dostępna tematyka nadruków na blacie:

01. Drzewa i krzewy iglaste
02. Drzewa liściaste
03. Krzewy liściaste
04. Drzewa owocowe
05. Krzewy owocowe
06. Zioła - z lasu i z ogrodu
07. Rośliny łukowe
08. Owoce leśne
09. Grzyby jadalne
10. Grzyby trujące
11. Grzyby jadalne i trujące
12. Ptaki leśne
13. Ptaki śpiewające - uzdolnieni soliści
14. Ptaki szponiaste I
15. Ptaki szponiaste II
16. Ssaki leśne
17. Płazy i gady
18. Owady pożyteczne
19. Owady pożyteczne i szkodliwe
20. Motyle
21. Pszczoła
22. Pszczele warcaby
23. Produkty pszczele
24. Kto zapyla kwiaty?/ Dzikie pszczoły (pożyteczne pszczołowate)
25. Poznajemy miody - rośliny miododajne
26. Jak powinniśmy prawidłowo segregować odpady?
27. PSZOK
28. Eko stół